

European Remembrance

Třetí mezinárodní symposium evropských institucí zkoumajících evropskou historii 20. století a čtvrté setkání pro networking organizací zabývajících se pamětí a podporovaných z programu Europe for Citizens

V roce 2014 si připomínáme kulaté výročí několika nejdůležitějších mezníků v historii Evropy: 100. výročí první světové války, 75. výročí vypuknutí druhé světové války, 25. výročí roku 1989 a v neposlední řadě 10. výročí rozšíření Evropské unie o země bývalého komunistického bloku. Tato výročí jsou příhodným východiskem pro diskusi o přechodu těchto zemí od diktatury k demokracii a o vypořádání se těchto zemí s dědictvím minulosti.

Zásadní podmínkou otevřené a zdařilé diskuse je uvědomění si, že tato výročí jsou vnímána rozličně nejen v jednotlivých zemích, ale že také uvnitř jednotlivých zemí existují odlišné interpretace minulosti. Například rok 1989 je považován za zlom v historii Polska (první svobodné volby), v České republice a na Slovensku (Sametová revoluce) a také v Německu (pád Berlínské zdi). V jiných zemích, jako např. v pobaltských státech, nebo na Ukrajině, jsou připomínána a slavena jiná výročí. Obdobně je interpretována v různých národních kontextech první světová válka. Zatímco ve Francii nebo Velké Británii je považována za traumatickou zkušenost, v zemích střední Evropy je vnímána spíše v souvislosti se znovuzískáním nezávislosti.

Během sympozia si budeme pokládat otázky týkající se společných evropských zkušeností dějin 20. století. Budeme především diskutovat o 25. výročí roku 1989 nejen z hlediska pádu totalitních režimů ve střední Evropě, ale spíše jako o důležitém kroku k opětovnému sjednocení východní a západní Evropy.

Program

Evropský rok historie. Základní mezníky evropské historie 20. století.

Evropa mezi válkou a mírem 1914–2004.

9. – 11. dubna 2014, Praha

Loretánské nám. 101/5, 118 00 Praha, Česká republika

Jazyky: simultánní tlumočení: angličtina – čeština

1. den

15.00 Registrace

16.00 Oficiální zahájení

Lubomír Zaorálek, ministr zahraničních věcí České republiky (tbc)

Małgorzata Omilanowska, náměstkyně ministra, Ministerstvo kultury a národního dědictví, Polsko (tbc)

Jiří Drahoš, předseda Akademie věd České republiky

Sophie Beernaerts, vedoucí oddělení programu Evropa pro občany, Evropská komise

Jan Rydel, předseda řídicího výboru, Evropská síť Paměť a solidarita

16.45 Hlavní přednáška

Mezníky evropské historie 20. století: 1914–1939–1945–1989–2004.

Marci Shore, Yale University, USA

17.30 Panelová diskuse:

Mezníky evropské historické paměti 20. století. Různé přístupy.

James Mark, University of Exeter, Velká Británie

Heidemarie Uhl, Rakouská akademie věd

Włodzimierz Borodziej, Warsaw University/University of Jena, Polsko

Moderátor: Pavel Tychtl, Evropská komise

18.30 **Zahájení výstavy „Diktatura a demokracie ve století extrémů: Evropa ve dvacátém století“.**

Anna Kaminsky, Nadace pro výzkum a dokumentaci diktatury SED

19.00 Recepce

2. den

9.00–13.00 Prezentace projektů a institucí (foyer konferenčního sálu)

9.00 Úvod

Oldřich Tůma, ředitel Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky

Basil Kerski, ředitel Evropského centra solidarity

9.15 Panelová diskuse

Pád komunismu a jeho následky. Dědictví studené války v Evropě.

Laure Neumayer, Univerzita Paříž 1, Francie

Michal Kopeček, Ústav pro soudobé dějiny, Česká republika

Łukasz Kamiński, Ústav národní paměti, Polsko

Moderátor: Matěj Spurný, Ústav pro soudobé dějiny, Česká Republika

10.45 Přestávka na kávu

11.15 Panelová diskuse

The next generation. Nová interpretace soudobých evropských dějin.

Lenka Kopřivová, Post Bellum, Česká republika

Sandra Vokk, Unitas Foundation, Estonsko

Irit Dekel, Humboldt University, Německo

Moderátor: Zofia Wóycicka, The House of European History, Brusel

13.00 Oběd

14.30 Prezentace a film o Památníku Lidice

15.30 Exkurze – Památník Lidice

20.00 Recepce

3. den

9.00–13.00 Prezentace projektů a institucí (foyer konferenčního sálu)

9.00–12.00 **Pět paralelních workshopů:**

1. Evropa pro občany/**Evropská komise** (9.00–12.00)

2. Muzea a projekty věnovány první světové válce/**Imperial War Museum** (9.00–12.00)

3. Paměť a vzpomínání v historickém vzdělávání. Tři případové studie týkající se mezníků evropských dějin 20. století: Severní Irsko, Slovensko a Ukrajina/**Euroclio** (9.00–11.00)

4. Zvuk v tichu. Umění a historické vzdělávání/**Die Motte** (11.15–12.00)

5. Dědictví roku 1989 a pádu komunismu. Prezentace a diskuse o úspěšných mezinárodních projektech/**Platforma evropské paměti a svědomí** (9.00–12.00)

Přestávka na kávu bude během workshopů

12.00 **Diskuse se zástupci pořádajících institucí:**

Evropská síť Paměť a solidarita

Evropská komise

Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky

Nadace pro výzkum a dokumentaci diktatury SED

Evropské centrum solidarity

13.00 Oběd

13.30 Závěrečná přednáška

Pieter Lagrou, Free University of Brussels, Belgie

14.40 Shrnutí

Dušan Kováč, Slovenská akademie věd

Siobhán Kattago, Tallinn University, Estonsko

Moderátor: Oldřich Tůma, Ústav pro soudobé dějiny, Česká republika

15.30 Zakončení konference

Organizátoři:

European Network Remembrance and Solidarity (ENRS),
Bundesstiftung zur Aufarbeitung der SED-Diktatur (Berlín),
Europejskie Centrum Solidarności (Gdaňsk),
Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky (Praha)

Ve spolupráci s Evropskou komisí

Financováno:

Der Beauftragte der Bundesregierung für Kultur und Medien, Německo
Ministerstvo kultury a národního dědictví, Polsko

Pořádající instituce:

European Network Remembrance and Solidarity – ENRS (Evropská síť Paměť a solidarita) – mezinárodní iniciativa, která se zaměřuje na výzkum, dokumentaci a podporu výzkumu evropské historie 20. století se zaměřením na období válek, totalitní režimy a odpor proti útlaku. Mezi členské státy sítě patří: Německo, Polsko, Slovensko a Maďarsko. Rumunsko se brzy připojí k síti, zatím co Rakousko a Česká republika mají status pozorovatele.

Bundesstiftung zur Aufarbeitung der SED-Diktatur (*Nadace* pro výzkum a dokumentaci *diktatury* SED) – nadace byla založena v roce 1998 německým parlamentem. Zkoumá příčiny a následky diktatury v sovětské okupační zóně i v pozdější NDR. Propaguje historické projekty, památníky, vzdělávání ve školách, vědecký výzkum a poskytuje podporu obětem komunistické diktatury.

Europejskie Centrum Solidarności – ECS, Gdaňsk (Evropské centrum solidarity) – středisko založené v roce 2007, které působí jako muzeum a vzdělávací a výzkumné centrum. Zabývá se historií hnutí Solidarita, podporou občanské společnosti a demokracie i v zemích s autoritářskými režimy.

Ústav pro soudobé dějiny je součástí Akademie věd České republiky; náplní jeho činnosti je základní výzkum českých a československých dějin v mezinárodních souvislostech od roku 1938.

European Commission, Europe for Citizens programme (Evropská komise, Program Evropa pro občany) – je finanční a politický nástroj, který si klade za cíl rozvíjet vědomí evropské identity založené na společných hodnotách, historii, kultuře a cílech EU, a tímto způsobem podporuje mír, hodnoty a blahobyt občanů. Další cíle programu: podpora aktivní účasti občanů v rozhodovacích procesech na úrovni EU, pomoc s pochopením procesu tvorby politik EU, podpora společenské a multikulturní angažovanosti a dobrovolnictví na úrovni EU.